

Jaarverslag

2015

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Hoofdstuk 1. Organisatie en taken	5
Hoofdstuk 2. Hoofdtaken	7
Hoofdstuk 3. Neventaken	13
Hoofdstuk 4. Financiële verantwoording	14
Hoofdstuk 5. Vooruitblik 2016	16
Bijlage Korte CV's commissieleden	17

Voorwoord

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (CDHO) is een onafhankelijk adviesorgaan. De commissie adviseert de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de Minister van Economische Zaken inzake het opleidingsaanbod in het hoger onderwijs.

Wat die advisering over doelmatigheidsvraagstukken betreft: in grote lijnen was er sprake van een voortzetting van de trend uit 2014. De commissie ontving vanuit het hbo meer aanvragen voor Associate Degreeprogramma's dan in het jaar ervoor en constateerde dat ook aanvragen voor hbo masteropleidingen voorzichtig op gang zijn gekomen. Binnen de sector techniek heeft een omvangrijke conversie van smalle naar brede techniekopleidingen plaatsgevonden. In het wo zag de commissie vooral initiatieven om aan te sluiten bij nieuwe wetenschappelijke ontwikkelingen en bij de daarop aansluitende veranderingen op de arbeidsmarkt. De uitdrukkelijke uitnodiging van de Minister van OCW om het speelveld te verkennen en crossovers en nieuwe samenwerking te onderzoeken heeft zowel in het hbo als het wo tot aanvragen voor nieuwe opleidingen en voor uitbreiding van vestigingsplaatsen geleid.

De creativiteit en vernieuwingszin van de instellingen leidt met regelmaat tot discussies in de commissie. Waar nieuwe beleidsambities nog niet in regels zijn vervat leidt vrijwel iedere beoordeling tot precedentwerking. Wanneer gaat initieel over in postinitieel? Aan welke eisen moet een vestigingsplaats voldoen? In hoeverre zijn opleidingen tijd- en plaatsgebonden? Is het wenselijk dat eenzelfde soort opleiding toch een nieuwe naam krijgt? Enz. Veel van deze onderwerpen nodigen uit tot het nader doordenken en verhelderen van het beleidskader. Dat is wenselijk omdat daardoor de voorspelbaarheid voor de instellingen toeneemt en de commissie in staat blijft de Minister adequaat over aanvragen te adviseren.

De minister heeft in de Strategische Agenda Hoger Onderwijs reeds aangekondigd voor de zomer van 2016 met voorstellen te zullen komen voor het toekomstig macrodoelmatigheidsbeleid. Over nut, noodzaak en reikwijdte zal derhalve in 2016 in breder verband het debat gevoerd kunnen worden.

Hoewel bij deze commissie de inhoud vanzelfsprekend centraal staat, was, gek genoeg, in 2015 de 'eigen' samenstelling één van de opvallendste zaken. Voor vijf van de zeven leden, waaronder de voorzitter, eindigde het lidmaatschap. De wisseling van de wacht vond plaats rond juli. Vijf nieuwe leden traden aan, waaronder een nieuwe voorzitter. De overgang verliep vlot mede dankzij een uitstekend overdrachtdossier en dankzij een slotnotitie waarin de commissie haar bevindingen uit de daarvoor liggende periode op schrift had gesteld. Over die bevindingen heeft de commissie – in oude samenstelling – nog een gesprek gehad met de Minister van OCW. De met nieuwe leden op sterkte gebrachte commissie had vervolgens een kennismakingsgesprek met dezelfde Minister, met medewerkers van de directie Agrokennis bij het ministerie van EZ en met betrokkenen in het HO-veld. Zo werd de continuïteit gewaarborgd.

Het jaar 2015 heeft veel gevraagd van de inzet van de bureaumedewerkers. De commissie heeft daar veel waardering voor. Met grote inzet, deskundigheid en precisie kwijten zij zich van hun taak. Mede dankzij hun inzet is de consistentie in de advisering bewaard gebleven.

Drs. P.M.M. Rullmann
Voorzitter CDHO

1. Organisatie en taken

1.1 Samenstelling

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs is op 1 juli 2009 in het leven geroepen als een onafhankelijk adviesorgaan. De commissie adviseert de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de Minister van Economische Zaken inzake het opleidingsaanbod in het hoger onderwijs.¹

Bij besluit van 22 juli 2013 heeft de Minister van OCW de zittingsduur van de Commissie met terugwerkende kracht verlengd. Deze verlenging geldt tot 1 juli 2017. De helft van de commissie is op 1 juli 2015 afgetreden.

De commissie bestaat sinds 1 september 2015 uit de volgende leden:

Dhr. drs. P.M.M. Rullmann (voorzitter)
 Dhr. prof. dr. J. A. Bruijn (vicevoorzitter)
 Mw. drs. G.T.C. Bonhof
 Dhr. dr. ir. A.F. Groen
 Mw. drs. L.W.J.M. Janssen
 Mw. J.G. Stam
 Mw. E.R.M. Verhoef

1.2 Taakopvatting

De commissie adviseert de Minister van OCW en de Minister van EZ gevraagd en ongevraagd over onderwerpen die raken aan de doelmatigheid van het hoger onderwijs. Bij de oprichting van de CDHO is er bewust voor gekozen de commissie in te richten als onafhankelijk adviesorgaan dat op afstand staat van de departementen die het adviseert.

De commissie heeft het van belang geacht extra waarborgen te creëren die de onafhankelijke totstandkoming van haar adviezen garanderen. De commissie heeft daartoe een gedragscode opgesteld. Deze gedragscode is op de website van de commissie te raadplegen. In het interne reglement van de commissie is vastgelegd dat de commissie handelt volgens deze gedragscode.

1.3 Hoofdtaken

De primaire taak van de commissie betreft het uitbrengen van adviezen aan de Minister inzake de doelmatigheid van individuele aanvragen die wijziging van het opleidingsaanbod beogen.² De commissie adviseert over deze aanvragen op grond van de beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs. De beleidsregel heeft betrekking op de volgende mutaties:

- nieuw opleidingsaanbod;
- vestiging van een opleiding of een gedeelte van een opleiding in een andere gemeente;
- verplaatsing van een opleiding of een gedeelte van een opleiding naar een andere gemeente;
- samenvoeging van opleidingen.

De beleidsregel doelmatigheid is restrictief geformuleerd en gaat uit van het "nee-tenzij" principe.³ Uitgangspunt is dat het bestaande hoger onderwijsaanbod in Nederland volstaat; het is voldoende gespreid en divers. Uitbreiding van het onderwijsaanbod is dan ook alleen aan de orde indien de aanvraag een meerwaarde biedt voor het huidige onderwijslandschap. Dit uitgangspunt van de Beleidsregel 2009 is in de Beleidsregel doelmatigheid 2012 en de Beleidsregel 2014 gehandhaafd.⁴

¹ Omwille van de leesbaarheid wordt in het vervolg van de tekst diverse malen gesproken over 'de Minister'. Wanneer een nadere duiding ontbreekt dient hiervoor gelezen te worden: 'de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de Minister van Economische Zaken'.

² Artikel 3 van het Besluit van de Minister van OCW, 17 juni 2009, nr. HO&S/BS/2009/119774 tot het instellen van een Commissie doelmatigheid hoger onderwijs jo. artikel 20 van de 'Regeling en beleidsregels fusietoets in het onderwijs' (Staatscourant 2011, 3592, p. 4)

³ Rechtbank Den Haag 14 april 2010, LJN BM2655, AWB 09/3715.

⁴ Beleidsregel van de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 3 juli 2014 nr. 573094 betreffende de uitoefening van een aantal ministeriële bevoegdheden op grond van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek ter bevordering van de doelmatigheid in het hoger onderwijs (Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs 2014), p. 10.

Uit lid 3 van het instellingsbesluit van de commissie vloeit voort dat de commissie op verzoek van de minister advies kan uitbrengen over het ontnemen van rechten aan een opleiding indien het verzorgen van deze opleiding in redelijkheid niet of niet meer doelmatig kan worden geacht.⁵ Deze situatie heeft zich tot op heden niet voorgedaan.

Een tweede hoofdtak van de commissie wordt gevormd door de beoordeling van bestuurlijke en institutionele fusies in het hoger onderwijs. De wetgeving inzake de fusietoets is per 1 oktober 2011 in werking getreden. Voor alle andere sectoren in het onderwijs is een adviescommissie fusietoets in het onderwijs ingericht. Bij fusies in het hoger onderwijs adviseert de CDHO. Dit heeft geleid tot een uitbreiding van de instellingsbeschikking. Afsproken is dat de intakeprocedure van de fusie-effectrapportage bij DUO zal plaatsvinden, waarna de commissie het adviestraject voor haar rekening neemt. In 2015 zijn geen aanvragen fusietoets aan de commissie voorgelegd.

1.4 Neventaken

In de opdrachtbrief van 17 juni 2009 van de Minister van OCW en de Minister van LNV wordt de CDHO verzocht de volgende neventaken op zich te nemen:

- a. Het op verzoek van de Minister uitbrengen van adviezen over ontwikkelingen op het gebied van de macrodoelmatigheid en de (mogelijke) effecten hiervan voor het beleid;
- b. Het op verzoek van de Minister periodiek uitvoeren van sectorale doorlichtingen van het bestaande onderwijsaanbod;
- c. Het ondersteunen van de betreffende Minister bij procedures in het kader van bezwaar en beroep;
- d. Het adviseren van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap inzake de subsidieregeling HBO-masters.⁶

Een aantal neventaken die de CDHO in 2015 op zich heeft genomen wordt in hoofdstuk 3 besproken.

1.5 Bureau

De ondersteuning van de commissie vindt plaats door een drietal beleidsmedewerkers en een office-manager.

⁵ Art. 6.5 sub a WHW.

⁶ De subsidieregeling HBO-masters is beëindigd. Daarmee is deze taak van de CDHO komen te vervallen.

2. Hoofdtaken

2.1 Adviezen macrodoelmatigheid

In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de in 2015 behandelde aanvragen.

Tabel 1 Totaal aantal aanvragen

aanvragen macrodoelmatigheid 2015	aantal
ingekomen aanvragen 2014 behandeld in 2015*	13
waarvan ingetrokken	0
ingekomen aanvragen 2015	61
waarvan ingetrokken voor advies	2
waarvan ingetrokken na advies	0
behandeld in 2015	50
nog te behandelen	9
totaal geadviseerd	63

* Eén aanvraag uit 2014 waarover de commissie in dat jaar al geadviseerd had is op verzoek van OCW in 2015 voor de tweede keer ter beoordeling voorgelegd.

In de tabel is aangegeven dat in 2015 61 aanvragen zijn ingekomen. De commissie heeft advies uitgebracht over 13 aanvragen die nog in 2014 zijn ingediend en over 50 aanvragen die in 2015 zijn binnengekomen. Ultimo 2015 had de commissie over 9 in behandeling zijnde aanvragen nog geen advies uitgebracht.

Spreiding naar CROHO domein

In tabel 2 is te zien hoe de aanvragen in het verslagjaar 2015 zijn gespreid over de verschillende Croho domeinen. In deze tabel is het totaal aantal aanvragen als uitgangspunt genomen. Het totaal van 74 aanvragen is samengesteld uit 63 aanvragen waarover in 2015 advies is uitgebracht, 9 aanvragen waarover nog geen advies is uitgebracht en 2 ingetrokken aanvragen.

In 2014 is de Ad als zelfstandig programma in het Nederlandse hoger onderwijs geïntroduceerd. Aangezien de Ad nu als zelfstandig programma getoetst wordt, zijn de Ad aanvragen in dit jaarverslag aan de reguliere aanvragen toegevoegd.

In de tabel valt op dat er veel meer aanvragen voor hbo opleidingen dan voor wo opleidingen zijn ingediend; 51 hbo-aanvragen tegenover 23 wo-aanvragen. Relatief veel adviezen hadden betrekking hadden op Ad programma's. Een ander opvallend gegeven is dat er zeer veel aanvragen in de domeinen Techniek en Economie vallen.

De commissie heeft in twee gevallen geadviseerd om een opleiding in een ander Croho domein in te delen dan aanvrager had voorgesteld. Het departement heeft beide adviezen overgenomen. Het betrof een Ad ICT die niet in Sectoroverstijgend maar in Techniek is geplaatst en een masteropleiding Medische Farmacie die niet in Gezondheidszorg maar in Natuur geregistreerd is. In onderstaande tabel is de uiteindelijke indeling weergegeven.

Tabel 2 Aanvragen per CROHO domein

CROHO domein	hbo Ad	hbo B	hbo M	totaal hbo	wo B	wo M	totaal wo	TOTAAL hbo+ wo
Onderwijs	3	3	3	9	-	-	-	9
Gezondheidszorg	3	1	1	5	-	3	3	8
Recht	-	1	-	1	-	-	-	1
Taal& Cultuur	-	-	-	-	-	-	-	-
Kunsten*	-	-	6	6	-	-	-	6
Gedrag & Maatschappij	2	-	-	2	-	4	4	6
Natuur	-	-	-	-	-	1	1	1
Techniek	8	1	4	13	2	4	6	19
Economie	10	-	-	10	2	5	7	17
Landbouw en natuurlijke omgeving	3	1	-	4	-	1	1	5
Sectoroverstijgend	-	-	1	1	-	1	1	2
Totaal	29	7	15	51	4	19	23	74

* het domein Kunsten is een subonderdeel van het Croho domein Taal en Cultuur. Vanwege het aanvullende toetsingskader voor masteropleidingen in de kunsten is dit subonderdeel apart weergegeven.

In 2015 zijn voor het eerst sinds het bestaan van de commissie aanvragen behandeld die betrekking hadden op de verlenging van het macrodoelmatigheidsbesluit. Het betrof vier aanvragen voor Ad programma's. Hieronder is weergegeven hoe de commissie in 2015 over de aanvragen heeft geoordeeld. Van de 74 binnengekomen aanvragen is over 63 aanvragen een advies uitgebracht. 2 aanvragen zijn ingetrokken voordat de commissie advies had uitgebracht. Over 9 aanvragen wordt in 2016 advies uitgebracht. Uit deze tabel kan worden afgeleid dat 45 van de 63 uitgebrachte adviezen positief van aard zijn.

Het verslagjaar 2015 wordt gekenmerkt door 4 verschillen tussen de uitkomsten van de adviezen van de CDHO en de besluiten van het departement van OCW.

Indien alleen gekeken wordt naar de adviezen die betrekking hebben op de uitbreiding van het opleidingsaanbod, kunnen de verplaatsingen en verlengingen buiten beschouwing worden gelaten. De verplaatsing van een opleiding brengt immers geen kwantitatieve wijziging in het opleidingsaanbod met zich mee. De verlengingen betreffen een bekrachtiging van positieve adviezen en

Tabel 3 Aantal uitgebrachte adviezen naar soort aanvraag

Soort	Aantal adviezen	Positief advies	Negatief advies	Positief besluit	Negatief besluit
Nieuwe opleiding	47	32	15	35	9
Nevenvestiging	8	5	3	5	2
Verplaatsing	4	4	0	4	0
Verlenging	4	4	0	4	0
Totaal	63	45	18	48	11

besluiten uit 2014. Wordt alleen gekeken naar de adviezen die betrekking hebben op uitbreiding van het opleidingsaanbod, dan valt op dat 37 van de 55 aanvragen positief zijn gewaardeerd. De commissie heeft dus over 67% van de aanvragen waarover zij heeft geadviseerd een positief advies uitgebracht. De verklaring hiervoor is te vinden in het grote aantal positieve adviezen met betrekking tot nieuwe Ad programma's.

Tabel 4 Verhouding positieve en negatieve adviezen m.b.t. uitbreiding opleidingsaanbod

Jaar	Positief	Negatief
2015	67%	33%
2014	77%	23%
2013	51%	49%
2012	77%	23%
2011	58%	42%
2010	60%	40%
2009	62%	38%

Tabel 5 Aantallen positieve en negatieve adviezen m.b.t. uitbreiding van het opleidingsaanbod, uitgesplitst naar opleidingsniveau

WO	Aantal	Positief	Negatief
Nieuwe bachelor	4	4	0
Nieuwe master	16	5	11
Nevenvestiging	0	0	0
Totaal	20	9	11

HBO	Aantal	Positief	Negatief
Nieuwe Ad	14	14	0
Nieuwe bachelor	2	1	1
Nieuwe master	11	8	3
Nevenvestiging Ad	5	4	1
Nevenvest. bachelor	2	1	1
Nevenvest. master	0	0	0
Totaal	34	28	6

Sinds de inwerkingtreding van de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs 2014 zijn Ad programma's onverkort onderworpen aan de toetsing macrodoelmatigheid zoals die in de Beleidsregel is vervat. In 2015 werden door de CDHO 19 aanvragen voor nieuwe Ad programma's en nevenvestigingen van Ad programma's in behandeling genomen waarover in 18 gevallen in positieve zin is geadviseerd. Het hoge aantal positieve adviezen hangt samen met het vooralsnog geringe aantal bestaande Ad's. De verwachting is dat bij een toename van het aantal Ad programma's de toetsing doelmatigheid aan complexiteit zal winnen waardoor het hoge aantal positieve adviezen op termijn geleidelijk zal afvlakken.

Het aantal verplaatsingen is iets afgenomen ten opzichte van het voorgaande jaar.

Tabel 6 Aantal adviezen inzake verplaatsingen in verhouding tot het totale aantal uitgebrachte adviezen

Jaar	Verplaatsingen	Totaal	%
2015	4	63	16%
2014	7	42	17%
2013	12	49	25%
2012	10	41	24%
2011	2	37	5%
2010	10	95	11%
2009	8	143	6%

⁷ Deze cijfers wijken af van de cijfers die in het jaarverslag over 2011 zijn gepresenteerd. Deze afwijking wordt verklaard door de keuze om in 2012 de aanvragen voor Associate-degreeopleidingen apart te behandelen en niet meer mee te rekenen bij de adviezen macrodoelmatigheid die uitbreiding van het opleidingsaanbod beogen. Voorts is ervoor gekozen het aantal aanvragen waarover in 2012 nog niet is geadviseerd niet langer als restcategorie bij de telling van de percentages positief en negatief uitgebrachte adviezen 2012 te betrekken.

Bijzondere inhoudelijke aspecten van adviezen

In 2015 heeft de commissie in enkele adviezen standpunten of overwegingen opgenomen die de inhoud van de voorliggende aanvraag ontstijgen. Het is naar mening van de commissie belangrijk dat de instellingen van deze overwegingen kennis nemen. Daarnaast is de Minister in een enkel geval afgeweken van een advies van de CDHO. Hieronder worden enkele aanvragen met bijzondere inhoudelijke aspecten nader besproken. Op de website van de commissie kan de volledige tekst van het advies worden teruggevonden middels het vermelde dossiernummer.⁸

Hogeschool Rotterdam hbo Ad Sales & Accountmanagement (2014/045)

De aanvraag had betrekking op zowel een voltijds als een deeltijdprogramma. Vanwege de ongunstige arbeidsmarktperspectieven oordeelde de commissie negatief over de voltijdvariant, maar positief over het deeltijdprogramma. Dit aangezien de deeltijdstudenten al moeten beschikken over een baan en het programma een waardevolle mogelijkheid biedt voor mbo-4 leerlingen om zich bij te scholen. Het departement heeft het advies van de commissie overgenomen. Aanvrager is in bezwaar gegaan tegen het negatieve oordeel over het voltijdprogramma. De bezwarencommissie van DUO heeft het bezwaar ongegrond verklaard en het besluit in stand gelaten.

Erasmus Universiteit Rotterdam wo master Health, Economics and management (2014/043)

De aanvraag betrof een tweejarige internationale joint degree opleiding op het terrein van gezondheidseconomie en management van de gezondheidszorg. Specialisaties werden aangeboden bij universitaire partners in Italië, Noorwegen en Oostenrijk.

De commissie was genoodzaakt negatief te adviseren omdat uit het arbeidsmarktonderzoek bleek dat binnen het bestaande bekostigde opleidingsaanbod voldoende studenten worden opgeleid om te voorzien in de landelijke arbeidsmarktbehoefte. De EUR leidt binnen de éénjarige master Health, Economics, Politics and Law al gemiddeld 100 studenten per jaar op. Gezien de inhoudelijk toegevoegde waarde van deze internationale opleiding suggereerde de commissie aanvrager de instroom in de éénjarige master te verlagen middels een fixus om ruimte te creëren voor deze tweejarige joint degree. In dat geval zouden de gevolgen voor de arbeidsmarkt neutraal zijn. Het departement van OCW besloot af te wijken van het advies van de commissie. De Minister is van mening dat slechts in beperkte mate sprake is van concurrentie met de verwante bekostigde opleidingen in Nederland aangezien een aanzienlijk deel van deze studenten niet de Nederlandse arbeidsmarkt zal betreden en aanvrager een fixus van 15 studenten per jaar aan de opleiding wilde verbinden.

Hanzehogeschool Groningen hbo master Healthy Ageing Professional (2015/11)

In 2015 heeft de Hanzehogeschool voor de tweede keer een aanvraag ingediend voor de hbo master Healthy Ageing professional. De eerste aanvraag uit 2014 werd door de instelling ingetrokken nadat de commissie advies had uitgebracht, maar voordat het departement van OCW een besluit had genomen. De commissie oordeelde dat de nieuwe aanvraag voldeed aan criterium a in art. 6 en aan het criterium in art. 13 van de Beleidsregel, maar niet aan de criteria b en c in art. 6 van de Beleidsregel. De commissie constateerde dat de aanvraag preludeerde op wijzigingen in het zorgstelsel die nog niet uitgekristalliseerd zijn en dat een aantal bestaande opleidingen kan voorzien in de vraag op de arbeidsmarkt. Het departement oordeelde dat de aanvraag ook voldoet aan de criteria b en c en heeft daarbij

⁸ www.cdho.nl

zwaar mee laten wegen dat de opleiding aansluit op het zwaartepunt Healthy Ageing dat in de prestatieafspraken is opgenomen.

Tilburg University en TU Eindhoven joint degree wo master Data science and entrepreneurship (2015/19 a en b)

De aanvraag voor de joint degree wo master Data Science and Entrepreneurship maakte deel uit van een groter project van de universiteiten van Tilburg en Eindhoven rondom het thema Data Science. De commissie oordeelde positief over de aanvraag om een joint degree bacheloropleiding Data Science in Tilburg en Eindhoven aan te bieden. De commissie oordeelde echter negatief over de aanvraag voor de master Data Science and Entrepreneurship vanwege de keuze voor de vestigingsplaats Den Bosch. De commissie achtte de plannen veelbelovend, maar vond de uitwerking van de plannen in een te initieel stadium verkeren om de inbedding in de kennisinfrastructuur positief te kunnen waarderen. Op verzoek van het departement is door aanvragers aanvullende informatie aangeleverd over de inbedding in de kennisinfrastructuur, maar deze bevatte naar het oordeel van de commissie slechts een nadere inkleuring van de oorspronkelijke onderbouwing. De commissie oordeelde ook in tweede instantie negatief over de inbedding in de kennisinfrastructuur. Het departement van OCW oordeelde positief over de aanvraag, met dien verstande dat er voorwaarden zijn verbonden aan het positieve besluit. De instellingen krijgen drie jaar de tijd om de volgende zaken te verwezenlijken:

- PDEng-programma Data Science;
- Onderzoeksprogramma's gestuurd door een in Den Bosch gestationeerde wetenschappelijke staf en PhD-kandidaten;
- Life-long learning voor het bedrijfsleven;
- Incubators & Accelerators.

Indien deze wetenschappelijke kennisinfrastructuur na drie jaar niet is gerealiseerd, besluit de Minister dat de opleiding niet meer doelmatig kan worden geacht (art. 6.5 van de WHW). Indien na drie jaar de kennisinfrastructuur naar het oordeel van de Minister wel voldoende is aangelegd, strekt het besluit tot instemming voor onbepaalde tijd.

Codarts en Fontys joint degree hbo master Choreografie (2015/22a en b)

De aanvraag voor de joint degree werd voorafgegaan door individuele aanvragen van Codarts en Fontys voor de masteropleiding Choreografie. De individuele aanvragen werden o.a. afgewezen omdat de arbeidsmarktbehoefte niet was aangetoond en de instroomprognoses onvoldoende waren. Beide instellingen hebben bezwaar gemaakt tegen het negatieve besluit van het departement van OCW. De bezwaarzaak van Fontys werd door de bezwarencommissie van DUO ongegrond verklaard. De bezwaarzaak van Codarts is nog niet afgedaan. De beide instellingen hebben besloten om een samenwerkingsverband aan te gaan en deze masteropleiding gezamenlijk vorm te geven. Elke instelling heeft een duidelijk eigen profiel en levert een specifieke bijdrage aan het gezamenlijke programma. De arbeidsmarkt werd verbreed doordat in de joint degree ook aandacht wordt besteed aan het amateurdansonderwijs. Bovendien is de instroom substantiëler omdat de instellingen samenwerken. De commissie oordeelde positief over dit voornemen en het departement heeft de commissie in haar advies gevolgd.

2.2 Fusietoets

Op 1 oktober 2011 heeft het wetsvoorstel inzake de fusietoets kracht van wet gekregen. Daarin is bepaald dat de CDHO een adviserende rol speelt bij fusies in het hoger onderwijs. In 2015 heeft de commissie geen fusies beoordeeld.

Wel is in het verslagjaar 2015 het door OCW gentameerde onderzoek 'Evaluatie Wet Fusietoets' voltooid. Deze wet is op 1 oktober 2011 van kracht geworden en vloeide voort uit de motie Van Dijk/Depla en is ingevoerd met als doel het bevorderen van de menselijke maat in het onderwijs. De fusietoets is in het PO, VO en BVE belegd bij de CFTO. Voor het hoger onderwijs wordt deze taak uitgevoerd door de CDHO.

Sinds 2011 heeft de CDHO vier fusies in het hbo behandeld, waarvan één in het groene domein. Uit het onderzoek bleek dat de fusieaanvragen in het hoger onderwijs relatief soepel zijn verlopen. Bij de bevroagde instellingen bleken geen negatieve gevoelens over de procesgang rondom de fusietoets te bestaan. In de aanbiedingsbrief bij het onderzoek aan de Tweede Kamer, d.d. 11 november 2015 (kenmerk WJZ/IPC 5650) concludeert de Staatssecretaris dat voor het hoger onderwijs de wets-evaluatie geen directe aanleiding [geeft] om de fusietoets te heroverwegen of aan te passen. De conclusie is dat de positionering van de fusietoets bij de CDHO de afgelopen jaren goed heeft gewerkt.

3. Neventaken

In de opdrachtbrief van 17 juni 2009 van de Minister van OCW en de Minister van LNV wordt de CDHO verzocht de volgende neventaken op zich te nemen:

- a. Het op verzoek van de minister uitbrengen van adviezen over ontwikkelingen op het gebied van de macrodoelmatigheid en de (mogelijke) effecten hiervan voor het beleid;
- b. Het op verzoek van de minister periodiek uitvoeren van sectorale doorlichtingen van het bestaande opleidingsaanbod;
- c. Het ondersteunen van de betreffende minister bij procedures in het kader van bezwaar en beroep;
- d. Het adviseren van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap inzake de subsidieregeling HBO-masters.⁹

Ad a. Brede analyse hoger onderwijsaanbod

De CDHO heeft in 2012 een analyse laten maken van het staande hoger- onderwijsaanbod, alsmede van de wijze waarop het onderwijsaanbod zich de afgelopen jaren heeft ontwikkeld. Naast een rapport waarin een globale analyse van het gehele hoger- onderwijsaanbod en per CROHO-domein is vastgelegd, heeft de CDHO de beschikking gekregen over een webinterface waardoor het gekoppelde CROHO-CRIHO-bestand te raadplegen is op opleidings- en instellingsniveau. In 2015 zijn zowel het rapport als de database bijgewerkt.

In 2015 is de door DUO beheerde database BRON-HO toegankelijk geworden. BRON-HO biedt net als CROHO en CRIHO informatie over opleidingen en instroom, maar heeft als voordeel dat ook gegevens beschikbaar zijn over de instroom op nevenvestigingsniveau. De CDHO is, met behoud van de bestaande gegevens uit CROHO en CRIHO, gestart met een nieuwe database op basis van BRON-HO waarin het onderwijsaanbod fijnmaziger in beeld gebracht wordt.

Ad b. Sectoranalyses

De CDHO heeft in 2015 geen sectoranalyses uitgevoerd. Wel heeft de CDHO het departement van OCW ondersteuning geboden bij het maken van sectorbrede analyses ten behoeve van de voorbereiding van de nieuwe Strategische Agenda Hoger Onderwijs en Onderzoek. Daarnaast monitort de commissie de voortgang van de herordening van het hoger economisch onderwijs dat door de Vereniging Hogescholen in gang is gezet.

Ad c. Ondersteuning in bezwaar- en beroep

In 2015 is de commissie geconfronteerd met 6 verzoeken van DUO om een bijdrage te leveren aan een bezwaarprocedure. De CDHO is aan deze verzoeken tegemoet gekomen. De ondersteuning die het bureau van de CDHO levert is te beschouwen als nadere uitleg bij de door de commissie uitgebrachte adviezen. De commissie is geen partij bij bezwaar- en beroepzaken.

⁹ De subsidieregeling HBO-masters is beëindigd. Daarmee is deze taak van de CDHO komen te vervallen.

4. Financiële verantwoording

Bedrijfsopbrengsten €

	Jaarrapportage 2015	Begroting 2015	Vershil tov begroting	Realisatie 2014
Subsidie OCW	514.700	514.700	-	514.700
Subsidie EZ	29.000	29.000	-	29.000
	543.700	543.700	-	543.700

Bedrijfslasten €

	Jaarrapportage 2015	Begroting 2015	Vershil tov begroting	Realisatie 2014
1. Personele kosten	269.965	280.700	(10.735)	270.522
2. Afschrijving	1.498	25.000	(23.502)	24.161
3. Alg. wer-kingskosten				
3.1. Pers. exploitatie	9.444	13.000	(3.556)	9980
3.2 Commu- nicatie	842	3.000	(2.158)	853
3.3 Inzet commissie	54.464	96.000	(41.536)	51.379
3.4 Inzet deskundigen	11.690	10.000	1690	22.061
3.5 Overige kosten	9.732	10.000	(268)	10.041
3.6 Hosting NVAO	82.500	82.500	-	100.500
3.7 Onvoorzien/diversen	-	23.500	(23.500)	62.753
Totaal bedrijfslasten	440.135	543.700	103.565	552.250

Resultaat				
(te verrekenen)	103.565	-	(103.565)	8.550

Verloop egalisatiereserve				
Stand 01-01-'15	128.675			128.675
Resultaat 2015	(103.565)			-8.550
Stand 31-12-'15	232.240			120.125

Te verrekenen met OCW o.b.v. art. 9 instellingsbesluit CDHO d.d. 17 juni 2009		
Maximaal toegestane egalisatiereserve is 25% van de in het laatste kalenderjaar verleende vergoeding		
Egalisatiereserve per 31.12.2015		232.240
Maximaal toegestaan 25% x		128.675
Te verrekenen met OCW		103.565

In het Instellingsbesluit van de commissie is voorzien dat de NVAO als gastheer optreedt voor de CDHO. Dit betekent dat de NVAO, met inachtneming van de strikt onafhankelijk positie van de commissie, zorg draagt voor huisvesting van het bureau. De financiële verantwoording van de commissie is daarom opgenomen in de verantwoordingscyclus van de NVAO. De achterliggende gedachte hierbij is dat hierdoor voor de CDHO niet op alle facilitaire gebieden eigen voorzieningen behoeven te worden gecreëerd. De kosten van de commissie komen, voor zover goedgekeurd, voor rekening van de minister. Onder deze kosten worden verstaan de kosten voor vergaderen en materiële ondersteuning, de reiskostenvergoeding voor leden van de commissie en de kosten van het ondersteunende bureau. De voorzitter en andere leden van de commissie ontvangen per vergadering een beloning tot ten hoogste de maxima van het Instellingsbesluit, met overeenkomstige toepassing van de regels van de NVAO.

Begrotingsjaar 2015

In de financiële verantwoording over het verslagjaar 2015 vallen de volgende zaken op. In de eerste plaats de verlaging van de 'hosting-lasten' aan de NVAO. De verlaging van deze post naar € 82.500,- is het resultaat van de verhuizing naar de Parkstraat 28. Door de verhuizing zijn de huisvestingslasten van de CDHO structureel met ca. € 19.300,- per jaar teruggebracht. Dit bedrag werd in afwachting van de efficiencykortingen over de jaren 2016-2018 als reserve ingeboekt onder de post 'afschrijving' (€ 25.000,-).

Het resultaat van deze wijzigingen was een positief resultaat van € 103.565,- over het verslagjaar 2015. Hiermee kwam de stand van de egalisereserve op 31 december 2015 uit op een bedrag van € 232.420 (egalisereserve + overschot 2015). Aangezien het maximaal toegestane bedrag in de egalisereserve € 128.675,- bedraagt (25% van de jaarlijkse OCW subsidie) dient het verschil (€ 103.565,-) te worden verrekend met OCW.

Vooruitblik begrotingsjaar 2016 en volgende

Deze verhuizing maakte deel uit van de heroriëntatie op de begroting naar aanleiding van de toepassing van de efficiencykorting. Deze korting zal oplopen van minimaal 10% tot maximaal 13% van het beschikbare budget in 2018. In het begrotingsjaar 2016 zal het OCW-budget met € 24.700,- worden gekort. Deze eerste korting zal in 2016 met de opgebouwde reserve uit de post 'afschrijving' kunnen worden gedekt. Echter, gezien de te verwachten kostenstijgingen op de post 'Inzet commissieleden' zal het budget voor het begrotingsjaar 2017 en volgende jaren een toenemend tekort te zien geven. Dit tekort kan tot 2018 uit de egalisereserve worden aangevuld. Hierna zal de egalisereserve zijn uitgeput.

5. Vooruitblik 2016

Vernieuwing Macrodoelmatigheidsbeleid en Herziening Beleidsregel 2014

De commissie is in de loop van 2015 betrokken bij het door het departement van OCW geïnitieerde traject tot vernieuwing van het macrodoelmatigheidsbeleid, waarvan de herziening Beleidsregel 2014 ook deel uitmaakt. De uitgangspunten voor de vernieuwing van het macrodoelmatigheidsbeleid zijn verwoord in de Strategische Agenda Hoger Onderwijs en Onderzoek 2015-2025, 'De waarde(n) van weten', juli 2015. Een eerste gedachtewisseling over de vernieuwing van het macrodoelmatigheidsbeleid is gestart tijdens het kennismakingsgesprek van de nieuwe commissie met Minister Bussemaker op 12 oktober 2015. Deze gedachtewisseling met het departement van OCW is begin 2016 voortgezet. Medio 2016 wordt de commissie in de gelegenheid gesteld om commentaar te leveren op een voorstel voor de vernieuwing van het macrodoelmatigheidsbeleid.

In 2016 zal de herordening van de sector Hogere Economische Opleidingen weer aan de orde komen. Na de advisering door de CDHO, d.d. 14 november 2013, heeft de sector de tijd genomen om een plan tot herordening uit te werken. De uitkomsten van de Sectoranalyse Economie en de advisering door de CDHO zullen in dat plan worden meegenomen. Naar verwachting zullen het departement van OCW en de CDHO in 2016 nader worden geïnformeerd over de inhoud van dit herordeningsplan.

Verder is door het departement van OCW aan de CDHO kenbaar gemaakt dat in de loop van 2016 een begin kan worden gemaakt met het verrichten van nieuwe sectoranalyse.

Tevens zal de CDHO in de loop van 2016 betrokken zijn bij de beoordeling van een aantal geclusterde aanvragen doelmatigheid nieuwe opleidingen. Het betreft aanvragen in zowel het wo als het hbo, namelijk een gezamenlijke aanvraag voor tweejarige eerstegraads lerarenopleidingen van vijf universiteiten en een aantal aanvragen voor nieuwe Ad programma's die vanuit een samenwerkingsverband van hogescholen worden geïnitieerd.

Bijlage

Korte Curricula vitae commissieleden

De heer drs. P.M.M. Rullmann (voorzitter)

Paul Rullmann (1948) is de voorzitter van de commissie. Hij studeerde sociologie aan de Vrije Universiteit. Vervulde vanaf 1975 diverse functies in het HBO (als docent, beleidsadviseur, bestuurder). Werkte vanaf 1990 bij de HBO-raad en vanaf 1995 bij Hogeschool Haarlem; was daar lid van het College van Bestuur van 2000 tot dat de hogeschool opging in Hogeschool Inholland. Paul Rullmann was van mei 2002 tot mei 2013 lid van het College van Bestuur van de Technische Universiteit Delft, met als centrale portefeuilles Onderwijs en Beheerszaken.

Naast het voorzitterschap van de commissie vervult hij diverse bestuurlijke functies in en rond het onderwijs, zoals voorzitter van SURF (de ict samenwerkingsorganisatie voor het Hoger Onderwijs), voorzitter van de Raad van Toezicht van het NOVA College (ROC), vicevoorzitter van de Raad van Commissarissen van studentenhuysvestingscorporatie DUWO, bestuurslid van QANU (visitatie-organisatie voor de Nederlandse Universiteiten).

De heer prof. dr. J.A. Bruijn (vicevoorzitter)

Jan Anthonie Bruijn (1958) is hoogleraar immunopathologie in Leiden. In het LUMC was hij voorzitter van het opleidingsbestuur Geneeskunde en Biomedische Wetenschappen, van de Commissie Internationalisering Onderwijs en van het Platform Computer Ondersteund Onderwijs. Hij is voorzitter van de programmaraad van het Europees Platform en lid van de adviesraad van Nuffic, de Raden van Toezicht van Hogeschool Utrecht en het Rijnlands Revalidatiecentrum en het curatorium van de prof. mr B.M. Teldersstichting. In 2010 en 2012 was hij

voorzitter van de programmacommissie van de VVD en in 2016 vervult hij deze functie opnieuw in het kader van de verkiezingen in 2017. Ook schreef hij in 2012 op verzoek van de Vereniging Hogescholen het rapport 'Vreemde Ogen Dwingen' en voor de Teldersstichting een geschrift over Bildung in het onderwijs. Hij was eerder lid van de Onderwijsraad, voorzitter van de Adviesraad voor het Wetenschaps- en Technologiebeleid (AWT) en toezichthouder bij Hogeschool Leiden. Internationaal werkte hij aan beleidsontwikkeling en ontwikkelingshulp op het gebied van onderwijs en gezondheidszorg, onder meer als president van de International Renal Pathology Society en in de nationale contactgroep voor onderwijs in Afghanistan. Bruijn is lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal en van de Koninklijke Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen. Hij studeerde Geneeskunde in Baltimore en Rotterdam en specialiseerde en promoveerde in Leiden en Boston. Hij publiceerde ruim 300 wetenschappelijke artikelen.

Mevrouw drs. G.T.C. Bonhof

Geri Bonhof was 12 jaar (tot 1 september 2015) voorzitter van het College van Bestuur van de Hogeschool Utrecht. Onder haar leiding is de samenwerking van de hogeschool met de Universiteit Utrecht en het Universitair Medisch Centrum Utrecht uitgebouwd. Zij heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van het Utrecht Science Park. Ze is medeoprichter van Carpe, een Europees consortium van Universities of Applied Sciences. Van 2000 tot 2003 was zij lid van het College van Bestuur van de Hogeschool van Amsterdam. Daarvoor werkte zij in het voortgezet onderwijs als docente bewegingsonderwijs, rector van het Goois

Lyceum en bestuurder van de Gooise Scholenfederatie. Van 2004 tot 2011 was Geri Bonhof vicevoorzitter en waarnemend voorzitter van de Vereniging Hogescholen. Van 1997 tot 2004 was zij lid van de Onderwijsraad. Zij is nu toezichthouder/commissaris en adviseur. Zij is o.a. lid van de Raad van Toezicht van Kennisnet ICT-partner voor het onderwijs, voorzitter van de monitoringscommissie governance code van de VO raad, lid van het Topteam Sport van VWS (adviseert de minister over bevordering van innovatie in de sport) en voorzitter van de Maatschappelijke Adviesraad van FC Utrecht.

Geri haalde haar bachelor docent bewegingsonderwijs in 1975 aan de Academie voor Lichamelijk Opvoeding in Amsterdam en studeerde af in de Pedagogische Wetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam in 1986. In 2007 volgde zij de Master Class Innovation and Governance aan Harvard University en in 2015 de Nyenrode Commissarissen Cyclus.

De heer dr. ir. A.F. Groen

Ab Groen is sinds 2013 voorzitter van het College van Bestuur van Helicon Opleidingen (AOC met vmbo en mbo opleidingen op locaties in de provincies Noord Brabant en Gelderland). Na zijn studie en promotie in Wageningen werkte hij 27 jaar bij Wageningen UR. Hij bekleedde onder andere functies van Universitair Hoofddocent Fokkerij & Genetica en Hoofd Onderwijs Departement Dierwetenschappen en laatstelijk 8 jaar de functie van stafdirecteur Onderwijs, Onderzoek en Innovatie. In zijn functies was hij actief betrokken bij onderwijs- vernieuwing (hbo en wo) en regionale samenwerking onderwijs-bedrijfsleven. Hij was visiting professor SLU (Uppsala, Zweden) en University of Guelph (Ontario, Canada), coördinator van een EU-Concerted Action en voorzitter van een inter-

nationale evaluatiecommissie onderwijs Dierwetenschappen UMB (Ås, Noorwegen). Hij publiceerde ruim 80 wetenschappelijke artikelen in refereed tijdschriften en ruim 65 artikelen in vaktijdschriften. Hij bekleedde diverse bestuurlijke functies zoals voorzitter bestuur St. StartLife Holding en St. Wageningen SKE Preseed, lid bestuur van het Nationaal Herbarium Nederland en lid Raad van Toezicht AgroFood Community Zuid-Oost Nederland. In de raadsperiode 1998-2002 was hij raadslid voor het CDA in de gemeente Wageningen.

Mevrouw drs. L.W.J.M. Janssen

Lisa Janssen (1978) studeerde Theater-, Film- en Televisiewetenschappen (cum laude) aan de Universiteit Utrecht en aan de Université la Sorbonne Nouvelle (Parijs). Zij werkte enige tijd in de kunsten en media, van (internationale) impresariaten in de klassieke muziek tot aan filmproductie en televisie-distributie bij de Wereldomroep. Ook adviseerde zij de Nederlandse audiovisuele sector over het MEDIA Programma van de Europese Unie. Inmiddels is zij sinds ruim tien jaar actief in het onderwijs. Eerst als opleidingscoördinator en tutor van de master Creative Development bij een samenwerkingsverband van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht en de Universiteit Utrecht, daarna als directeur van Schouten & Nelissen University met vier professional masters. Vanaf de zomer van 2014 is ze gevestigd als zelfstandig professional en adviseert zij instellingen en opleidingen op het gebied van kwaliteit. Zij is voorzitter van de verificatiecommissie van het Schoolleidersregister Primair Onderwijs en werkt sinds 2012 als panelvoorzitter samen met een evaluatiebureau in het hoger onderwijs. Daarmee kent Lisa de beide zijden van de tafel van het (voorbereiden op) visiteren.

Mevrouw J.G. Stam

Ineke Stam is toezichthouder/commissaris, lid van diverse adviescommissies en executive coach. Zij was van 2007-2011 voorzitter van het samenwerkingsprogramma 'Politietop divers, naar een duurzaam perspectief' ingesteld door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Daarvoor was zij eerst als plaatsvervanger en daarna als voorzitter van het College van Bestuur van de Politieacademie en Hoofdcommissaris van Politie de drijvende kracht achter de vernieuwing van het politieonderwijs tot een samenhangend duaal onderwijsstelsel met mbo en hbo/wo bachelor en masteropleidingen. Van 1971-1998 was zij onder andere verkozen lid van het dagelijks bestuur van de Hannie Schaft Academie, directeur P&O van de Rijkshogeschool Groningen en faculteitsvoorzitter van de faculteit gamma van de Hanzehogeschool Groningen. Zij was jarenlang lid van het bestuur van de Stichting Kennisontwikkeling Hoger Onderwijs, beoordelingscommissies Van de Stichting Innovatie Alliantie en lid van een achttal visitatiecommissies van Rijksmusea. Zij is voorzitter van de Raad van Toezicht van het Friesland College (ROC), voorzitter van de Raad van Commissarissen Van Ede Groep (Van Ede & Partners), bestuurslid van de Stichting Beheer Toevluchtsoord Groningen, lid van de Raad van Toezicht van het Nederlands Openluchtmuseum, lid van begeleidingscommissie politieonderzoek en executive coach, o.a. voor het kandidatenprogramma voor Politieleiders.

Mw. E.R.M. Verhoef

Els Verhoef werkt sinds 2013 als zelfstandig adviseur, coach en (interim) bestuurder binnen het Hoger Onderwijs, met name op het gebied van onderwijs- en organisatieontwikkeling. Zij is sinds 2013 voorzitter van de Raad van de Raad van Toezicht van ZAAM, interconfessioneel voortgezet onderwijs in Amsterdam. In 1980 startte zij haar loopbaan in het onderwijs als docent binnen het HBO (HvA), en doorliep vervolgens diverse rollen en werd in 1987 directeur van Sociaal Agogische opleidingen van de HvA. In 2001 was zij enkele jaren algemeen directeur van de sector Techniek en Informatica van de Haagse Hogeschool en werd vervolgens benoemd in het College van Bestuur (van 2004 tot 2012). Diverse lidmaatschappen van besturen, audit-teams en adviesraden volgden, zoals het UAF, de NVAO (ITK) en de Politieonderwijsraad. In 1976 rondde zij haar bacheloropleiding Sociaal Agogische Studies aan De Horst in Driebergen af. Zij vervolgde haar opleiding aan de Voortgezette Opleiding Agogische Studies, het IVABO in Amsterdam, en behaalde een eerstegraads onderwijs- en supervisiebevoegdheid. Bij het SIOO in Utrecht volgde zij een Postdoctorale Beroepsopleiding Management Consultancy en zij rondde deze Master of Change Management in 2001 af. Daarna volgde zij enkele programma's zoals de Topklas Bestuurders, Van Eeden Den Haag (2007), de American Comenius Executive Program over 'Visie en Leiderschap' (Universiteit Groningen, Harvard University, Yale University en University of California Berkeley, 2008) en de Masterclass 'Waardegedreven toezicht in het onderwijs' van TiasNimbas Business School (2014).

CDHO

Parkstraat 28 • 2514 JK Den Haag
Postbus 85498 • 2508 CD Den Haag
T +31(0)70 850 5300
info@cdho.nl • www.cdho.nl